

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО

Кафедра соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи
доцент І.І. СОЛОНІНКО

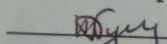
“31” 07 2023 р.

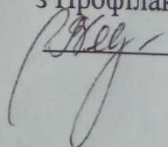
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»
(Змістовий модуль 2. Громадське здоров'я)
ОК 33.1**

**підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
спеціальності 228 «Педіатрія»**

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри
Соціальної медицини, економіки та
організації охорони здоров'я
ЛНМУ імені Данила Галицького
(протокол № 8 від 13.06.2023 року)
Завідувач кафедри
 доцент Т. Г. ГУТОР

Затверджено
профільною методичною комісією
з Профілактичної медицини
ЛНМУ імені Данила Галицького
(протокол № 4 від 15.06.2023 року)
Голова методичної комісії
з Профілактичної медицини
 професор В. І. ФЕДОРЕНКО

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: завідувач кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я, кандидат медичних наук, доцент Т.Г. ГУТОР, кандидат медичних наук, доцент О.Р. КОВАЛЬСЬКА, старший викладач С.П. КОЗІЙ-БРЕДЕЛЄВА, кандидат фармацевтичних наук, асистент Н.І. ЗАРЕМБА.

РЕЦЕНЗЕНТ:

Любінець О. В. професор, д.м.н., завідувач кафедри громадського здоров'я Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

Федоренко В. І. професор, д.м.н., завідувач кафедри загальної гігієни з екологією Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я») складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Педіатрія» Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 228 «Педіатрія»

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» (ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я») передбачає опанування:

- *статистики здоров'я населення* на основі аналізу комплексу медичних показників: демографічних, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку;
- *організації охорони здоров'я*, тобто діяльності системи щодо забезпечення збереження, зміцнення, та відновлення здоров'я населення, у т.ч. організації медичної допомоги та системи громадського здоров'я.

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів, годин, з них			Рік навчання семестр	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				СРС
		Лекцій (годин)	Практичних занять (год.)			
«Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я»)	3 кредити / 90 год.	8	37	45	IV курс (VII / VIII семестр)	Іспит

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики, закономірності здоров'я населення, система охорони здоров'я, її організація та економіка.

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я») як навчальна дисципліна:

- ґрунтується на вивченні студентами навчальних дисциплін: історії медицини, інформатики, етики, гігієни та екології, епідеміології, соціології та медичної соціології, основ економічних теорій;
- закладає основи вивчення організації лікувально-діагностичного процесу, а також оцінки його обсягу та якості при вивченні клінічних дисциплін;
- забезпечує вивчення правових і організаційних засад галузі охорони здоров'я;
- сприяє формуванню профілактичного напрямку діяльності майбутніх лікарів з урахуванням можливого впливу на здоров'я населення чинників різного походження, оцінки ризику при розробці комплексних медико-соціальних заходів у взаємодії з системою громадського здоров'я;
- сприяє формуванню економічного світогляду та основних компетентісних характеристик щодо методології економічного аналізу діяльності медичних закладів у сучасних умовах.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» (ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»)

1.1 Метою вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я») є підготовка фахівців, які б володіли достатнім обсягом знань, навичок і набули компетентності щодо дослідження, аналізу та оцінки показників

здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та з удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

1.2 Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» (змістовий модуль 2 «Громадське здоров'я») є:

- ✓ засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- ✓ засвоєння принципів розробки заходів для збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;
- ✓ засвоєння теоретичних основ, сучасних принципів, закономірностей, правових засад та стратегічних напрямів розвитку громадського здоров'я;
- ✓ засвоєння основ організації медичної допомоги, принципів оцінки організації та якості надання різних видів медичної допомоги населенню в умовах реформування галузі охорони здоров'я;
- ✓ формування знань з питання експертизи втрати працездатності, її видів, порядку організації та дій медичних працівників щодо конкретних ситуацій експертизи втрати працездатності.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти).

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Інтегральна

Здатність застосовувати набуті загальні і фахові компетентності для вирішення складних задач професійної діяльності лікаря-педіатра та практичних проблем у галузі охорони здоров'я на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена визначеними переліками синдромів та симптомів захворювань, невідкладних станів, фізіологічних станів та захворювань, що потребують особливої тактики ведення пацієнтів; лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; питань судової та військової експертизи та/або здійснення інновацій.

Здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини (педіатрії). Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії.

Загальні:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-4 Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК-5 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-6 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-7 Здатність працювати в команді.

ЗК-8 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-9 Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК-10 Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК-11 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-12 Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК-13 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК-14 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-15 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового

способу життя.

Спеціальні:

ФК-1 Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.

ФК-11 Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

ФК-13 Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК-14 Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб.

ФК-15 Здатність до проведення медико-соціальної експертизи та експертизи працездатності.

ФК-16 Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК-17 Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума (у т.ч. дітей і підлітків), сім'ї, популяції.

ФК-18 Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги дитячому, підлітковому та дорослому населенню і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК-19 Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК-20 Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я дітей та дорослого населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК-21 Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК-22 Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК-23 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК-24 Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК-25 Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Цифрові компетентності в сфері охорони здоров'я

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів НРК у формі «Матриці компетентностей»

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
		Зн1 - Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	У1 - Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів	К1 - Використання іноземних мов у професійній діяльності	АВ1 - Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів
		Зн2 - Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень	У2 - Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах	К2 - Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	АВ2 - Управління робочими або навчальними процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

			У3 - Спеціалізовані уміння/навички розв'язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур		АВ3 - Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані	Зн1	У1	К1	АВ1
2	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Зн1	У1	К2	АВ1
3	Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів	Зн1	У2	К2	АВ1
4	Здатність до планування і проведення профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб	Зн1	У1	К2	АВ1
5	Здатність до проведення експертизи працездатності	Зн1	У3	К2	АВ2
6	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм	Зн1	У3	К2	АВ2
7	Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Зн1	У1	К2	АВ2
8	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Зн1	У1	К2	АВ2
9	Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг	Зн1	У2	К2	АВ2
10	Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.	Зн1	У2	К2	АВ1
11	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з	Зн1	У1	К1	АВ1

	проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються				
12	Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів	Зн1	У1	К2	АВ1
13	Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я	Зн1	У1	К1	АВ3
14	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Зн2	У2	К2	АВ2
15	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів	Зн1	У2	К1	АВ3

Програмні результати навчання:

ПРН-1 Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН-2 Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.

ПРН-3 Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних (у т.ч. педіатричних) проблем.

ПРН-15 Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах.

ПРН-16 Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН-18 Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН-19 Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН-20 Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН-21 Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН-22 Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН-23 Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН-24 Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПРН-25 Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН-26 Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН-27 Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проектів.

ПРН-28 Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

ПРН-29 Планувати, організувати та проводити заходи зі специфічної профілактики інфекційних захворювань, в тому числі згідно з Національним календарем профілактичних щеплень, як обов'язкових так і рекомендованих. Управляти залишками вакцин, організувати додаткові вакцинальні кампанії, у т.ч. заходи з імунопрофілактики.

2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я» (ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 «ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»)

На вивчення навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» відводиться 3 кредити ЄКТС, 90 годин.

Тема 1. Реформування у системі охорони здоров'я. Сімейна медицина. Роль сімейного лікаря в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2. Цифрова трансформація охорони здоров'я України

Реформування охорони здоров'я: визначення терміну, рушійні сили. Напрями та умови успішного реформування медичної сфери. Модель системи охорони здоров'я України: основні характеристики та проблеми. Стратегічні документи, що визначають шляхи реформування вітчизняної системи охорони здоров'я, етапи, заходи. Реформування надання послуг, фінансування, управління, підготовки кадрів в національній системі охорони здоров'я. Моніторинг захворюваності і поширеності хвороб. Діагностування здоров'я місцевих громад, виявлення прогалин, нерівностей в здоров'ї, потреб для планування дій. Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення.

Тема 2. Громадське здоров'я, функції та послуги. Європейський досвід цифрової трансформації охорони здоров'я. Ключові документи ВООЗ з цифровізації охорони здоров'я в Європейському регіоні

Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 3. Основні законодавчі засади охорони здоров'я та організації медичної допомоги населенню України

Право на охорону здоров'я як складова частина соціальних прав. Система правового забезпечення охорони здоров'я в Україні. Галузі права, з якими виникають відносини при реалізації права на охорону здоров'я. Нормативно-правове законодавство України з питань охорони здоров'я. Відображення питань охорони здоров'я в кодексах України (цивільному, господарському та ін.). Конституція України (1996) (ст. 3, 27, 49). Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» (1994) (ст. 26, 27, 28). Закон України: «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» (2011) (ст. 15, 34, 35, 35-1, 35-2, 35-3, 35-4, 35-5, 38, 39, 39-1, 42, 43, 44).

Тема 4. Завдання та зміст роботи Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. Роль в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Завдання та зміст роботи Центру громадського здоров'я. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта.

Тема 5. Аналіз та оцінка чинників, що негативно впливають на здоров'я населення

Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Особливості вивчення впливу чинників: соціально-економічних, соціально-біологічних, екологічних і природно-кліматичних, медико-організаційних. Застосування методів біостатистики (похідні та середні величини, метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень, бальна, рейтингова оцінка). Показники системи оцінки здоров'я населення ВООЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability – adjusted life expectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health – adjusted life expectancy).

Тема 6. Здоров'я населення: основні детермінанти. Концепція розбудови електронної охорони здоров'я України. Концептуальні засади розвитку української електронної охорони здоров'я

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я.

Тема 7. Аналіз та оцінка демографічних процесів населення. Методологія аналізу та оцінки показників смертності немовлят

Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Загальна смертність. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Структура причин смертності. Природний приріст населення. Зміни чисельності населення. Механічний та природний рух населення. Депопуляція. Аналіз регіональних особливостей та динаміки демографічних показників. Оцінка демографічної ситуації. Значення вивчення вікового складу населення. Тип вікової структури населення (прогресивний, регресивний, стаціонарний) та його зміни. «Вікова піраміда». Статева диспропорція: причини та наслідки. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема.

Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 8. Аналіз та оцінка показників загальної захворюваності. Розбудова ЕСОЗ, її методологічна та технічна архітектура

Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка. Динаміка показників загальної та первинної захворюваності, регіональні особливості.

Тема 9. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема. Інформаційна екосистема електронної охорони здоров'я України

Поняття про захворюваність, мета її вивчення, особливості в Україні та світі. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. Вплив захворюваності на потреби населення в забезпеченні медичною допомогою, на здоров'я майбутніх

покоління. Економічні витрати, пов'язані з захворюваністю, в т.ч. з захворюваністю на соціально значущі та небезпечні хвороби. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Відмінності в показниках захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп. Інвалідність, як показник здоров'я населення, її медико-соціальне значення.

Тема 10. Аналіз та оцінка показників інфекційної захворюваності. Медичні інформаційні системи як складова ЕСОЗ

Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Вивчення загальної захворюваності: одиниця спостереження, облікові документи, правила їх заповнення. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка, регіональні особливості. Динаміка показників загальної захворюваності. Особливості обліку інфекційної, важливої соціально значущої, госпіталізованої. Облікові документи, правила їх заповнення. Методика визначення показників вказаних видів захворюваності, їх оцінка, регіональні особливості. Динаміка показників інфекційної, важливої соціально значущої, госпіталізованої захворюваності.

Тема 11. Аналіз та оцінка показників соціально значущої та госпіталізованої захворюваності. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників. Травматизм, як медико-соціальна проблема, види травматизму, облік випадків, динаміка показників, вікові та статеві особливості в регіонах світу і в Україні.

Тема 12. Значення найважливіших соціально значущих захворювань, у т.ч. гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Медичне та соціальне значення соціально значущих захворювань. Сучасна характеристика захворюваності населення України на хвороби системи кровообігу. Аналіз динаміки захворюваності населення на цукровий діабет в Україні. Сучасна характеристика захворюваності населення України на злоякісні новоутворення. Аналіз динаміки захворюваності на туберкульоз населення в Україні. Основні тенденції захворюваності населення на гепатит В та С, а також ВІЛ-інфекцію. Проблеми захворюваності на інфекції, що передаються статевим шляхом. Причини та наслідки психічних розладів. Пандемія COVID-19 в Україні та світі.

Тема 13. Організація та зміст роботи АПЗ

Завдання та розділи роботи поліклініки, її структурні підрозділи. Штатні нормативи. Функції основних підрозділів. Організація та зміст роботи дільничного терапевта, завідувача відділення (кабінету). Види профілактичних оглядів, їх організація. Основна документація, яка застосовується для обліку роботи підрозділів поліклініки, зміст і порядок її заповнення. Методика обчислення та аналіз показників діяльності поліклініки за даними звіту лікувально-профілактичного закладу (ф. № 20), звіту про кількість захворювань, зареєстрованих у хворих, які проживають у районі обслуговування лікувально-профілактичного закладу (ф. № 12). Розробка заходів удосконалення діяльності амбулаторій і поліклінік.

Тема 14. Організація та зміст роботи сімейного лікаря. Електронна система охорони здоров'я

Зміст і організація роботи сімейного лікаря. Аналіз доцільності впровадження різних моделей ПМСД в Україні. Сутність поняття «первинна медична допомога» (ПМД). Принципи організації ПМД на засадах сімейної медицини. Роль сімейного лікаря/лікаря загальної практики в забезпеченні медичних потреб міського та сільського населення. Моделі роботи сімейного лікаря, їх сутність, проблеми вибору конкретних моделей. Реформування первинної медичної допомоги в Україні.

Тема 15. Сімейна медицина та її значення в системі медичної допомоги населенню. Інші інформаційно-комунікаційні системи електронної охорони здоров'я: інформаційно-аналітична система «Централь 103», інформаційно-аналітична система «MedData», електронна система управління запасами лікарських засобів та медичних виробів «eStock», інформаційний комплекс системи крові, електронна інтегрована система спостереження за захворюваннями

Організація роботи сімейного лікаря за умови її здійснення на основі різних моделей. Функції та зміст роботи сімейного лікаря стосовно профілактичних, діагностичних, лікувальних заходів, вирішення медико-соціальних проблем родини. Організація співпраці сімейних лікарів із парамедичною службою та соціальними працівниками. Основна облікова документація закладів, які працюють на засадах сімейної медицини. Визначення та оцінка показників діяльності сімейних лікарів.

Тема 16. Організація паліативної та хоспісної допомоги населенню та перспективи її розвитку

Організація паліативної та хоспісної допомоги міському та сільському населенню, перспективи її розвитку. Місце та роль сімейного лікаря. Сутність і особливості медико-соціального забезпечення населення літнього віку. Теоретичні основи, сучасні принципи паліативної та хоспісної медицини. Узагальнення отриманих знань з ПХД та інтерпретація їх застосування у майбутній професійній діяльності. Історія геронтології та геріатрії. Вікова класифікація населення. Медико-соціальне значення постаріння населення. Вплив постаріння населення на демографічне навантаження, захворюваність населення та потребу в медичному забезпеченні. Особливості стану здоров'я людей літнього віку, методика визначення та оцінка показників. Система організації геріатричної допомоги в Україні (амбулаторно-поліклінічні, стаціонарні, стаціонарозамінні заклади). Потреба в геріатричній допомозі, завдання та перспективи її розвитку. Лікар-геріатр: функції та завдання. Геріатрична освіта. Взаємодія закладів геріатричної допомоги зі структурами сімейної медицини

Тема 17. Організація та зміст роботи стаціонарів та стаціонарозамінних закладів

Завдання стаціонарів. Структурні підрозділи стаціонару та їх функції. Порядок направлення хворих до стаціонару. Зміст і організація роботи лікаря-ординатора та завідувача відділення. Чинники, що впливають на раціональне використання ліжкового фонду та ефективність роботи стаціонару. Основна документація, яка застосовується для обліку роботи стаціонару, зміст і порядок її заповнення. Методика обчислення та аналіз показників діяльності стаціонару за даними звіту лікувально-профілактичного закладу (ф. № 20). Види стаціонарозамінних закладів. Завдання, структура денного стаціонару. Функції денного стаціонару та стаціонару вдома. Порядок направлення хворих до денного стаціонару та стаціонару вдома. Основна облікова документація денного стаціонару та стаціонару вдома, порядок її заповнення. Методика обчислення та аналіз показників діяльності денного стаціонару та стаціонару вдома. Розробка заходів щодо покращання діяльності стаціонарів та стаціонарозамінних закладів.

Тема 18. Організація та зміст роботи служби екстреної медичної допомоги, в тому числі під час воєнного стану

Організація служби екстреної медичної допомоги. Структура станцій та підстанцій ШМД великого міста. Види виїзних бригад, їх склад, функції. Виклики та виїзди бригад: основні причини. Організація ЕМД у сільській місцевості. Взаємодія служби ЕМД з різними медичними закладами. Облікові документи станцій ЕМД, визначення та аналіз показників їх діяльності. Центри екстреної медичної допомоги та медицини катастроф. Структура, штати, завдання та основні функції. Завдання станції (відділення) екстреної медичної допомоги (ШМД) та її функції. Показники діяльності служби. Значення служби екстреної медичної допомоги.

Тема 19. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, в тому числі під час воєнного стану

Глобальні загрози міжнародному здоров'ю в XXI столітті. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: наслідки зміни клімату, епідемії, масові враження хімічними речовинами, радіаційні катастрофи. Міжнародна безпека у сфері громадського здоров'я. Роль ВООЗ в організації сповіщення та швидкого реагування в надзвичайних ситуаціях. Концепція міжнародного здоров'я, актуальні проблеми міжнародного здоров'я на прикладі Європейського регіону. Біотероризм - глобальна загроза міжнародному здоров'ю. Біологічна зброя. Стратегія системи громадського здоров'я щодо скорочення ризиків використання біологічної зброї та негативних наслідків.

Тема 20. Медико-соціальні проблеми охорони матері та дитини. Сімейно-орієнтована медицина

Місце і роль системи охорони материнства та дитинства у відтворенні поколінь. Законодавство з охорони материнства та дитинства. Гендерне рівноправ'я. Особливості здоров'я жінок і дітей. Репродуктивне здоров'я, динаміка його основних показників. Значення соціально-економічних, соціально-психологічних, медико-соціальних заходів, спрямованих на покращання здоров'я жінок і дітей.

Види закладів по наданню різних видів допомоги (лікувально-профілактичні, оздоровчі, виховні). Центри здоров'я жінок. Лікувально-профілактичні заклади надання акушерсько-гінекологічної допомоги, особливості їх формування в умовах міської та сільської місцевостей. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям, особливості забезпечення спеціалізованої допомоги. Державні та регіональні програми покращання здоров'я жінок і дітей, значення комплексності в їх реалізації. Державна програма «Репродуктивне здоров'я нації».

Тема 21. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги

Завдання та зміст роботи жіночої консультації, її структурні підрозділи. Функції різних медичних закладів стосовно антенатальної охорони плода. Експертна оцінка організаційних елементів медичного забезпечення вагітних і жінок при гінекологічних захворюваннях. Завдання, зміст роботи стаціонару пологового будинку, особливості його структури, взаємодія з жіночими консультаціями, дитячими поліклініками, будинками дитини. Основна облікова документація пологового будинку. Зміст і порядок її заповнення, можливості використання. Методика обчислення та аналіз показників роботи пологового будинку за звітом про медичну допомогу вагітним, роділлям і породіллям (ф. № 21). Розробка заходів щодо покращання діяльності пологового будинку.

Тема 22. Організація та зміст роботи закладів системи охорони материнства і дитинства

Система охорони материнства та дитинства. Репродуктивне здоров'я, динаміка його основних показників. Характеристика здоров'я дитячого населення. Значення соціально-економічних, соціально-психологічних, медико-соціальних заходів, спрямованих на покращання здоров'я жінок і дітей. Лікувально-профілактичні заклади з надання акушерсько-гінекологічної допомоги, особливості їх формування в умовах міської та сільської місцевостей; організація та зміст їх. Перинатальний центр. Жіноча консультація. Пологовий будинок. Етапи медичної допомоги дітям. Комплексна оцінка здоров'я дітей. Заклади, що надають медичну допомогу дітям, їх структура та функції. Основні розділи роботи педіатра, сімейного лікаря. Кабінет здорової дитини. Індивідуальна підготовка дітей до вступу у шкільний та дошкільний заклад. Інфекційна захворюваність дітей та організація профілактичних щеплень. Стан дитячої імунізації в Україні. Організація спеціалізованої медичної допомоги дітям. Організація медичної допомоги в дошкільних закладах, школах. Будинки дитини, стан здоров'я їх контингенту.

Завдання та зміст роботи дитячої поліклініки, її структурні підрозділи. Профілактична та протиепідемічна робота дитячої поліклініки. Зміст і організація роботи дільничного педіатра. Сутність диспансерного спостереження за здоров'ям дітей, експертна оцінка його повноти. Організація спеціалізованої лікувально-профілактичної допомоги дітям. Організація медичної допомоги в дошкільних закладах, школах. Основна облікова документація дитячої лікарні, зміст і порядок її заповнення, можливості використання. Методика обчислення та аналіз показників роботи дитячої лікарні за даними звіту про медичну допомогу дітям (ф. № 31—здоров). Розробка заходів удосконалення діяльності дитячих лікарень.

Тема 23. Організація медичної допомоги дитячому населенню. Сімейно-орієнтована медицина в контексті надання медичної допомоги дітям

Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку.

Тема 24. Нормативно-правове забезпечення етико-деонтологічних принципів у медицині

Визначення понять «етика» і «медична етика». Поняття «деонтологія», «медична деонтологія». Основні розділи медичної деонтології. Основні постулати клятви Гіппократа. Вимоги до сучасного лікаря. Міжнародні офіційні документи, що регламентують роботу лікаря. Основне значення Женевської декларації для лікарів. Вітчизняні офіційні документи, що регламентують роботу лікаря.

Тема 25. Організація комунікації між медиками, пацієнтами та їх сім'ями

Особливості комунікації у медичному середовищі. Комунікативні якості лікарів: гнучкість спілкування, емпатійність, рефлексивність. Алгоритми професійної комунікації лікаря з пацієнтом, родиною хворого, в медичному середовищі (з колегами). Чинники, що впливають на встановлення та підтримання контакту з пацієнтом і формування в нього прихильності до лікування. Тактика і стратегія в типових ситуаціях лікувально-діагностичної взаємодії. Шляхи профілактики та подолання медичних конфліктів. Організація робочого часу лікаря з позицій тайм-менеджменту. Шляхи й засоби профілактики

професійної дезадаптації та емоційного вигорання.

Тема 26. Організація експертизи втрати працездатності. Основні законодавчо-правові питання інвалідності та реабілітації. Доказова реабілітація

Листок непрацездатності як джерело інформації для вивчення захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Показники: число випадків та днів втрати працездатності на 100 працюючих, середня тривалість випадку. Поглиблене вивчення захворюваності робітників в залежності від стажу, професії, умов праці.

Організація експертизи стійкої втрати працездатності. Види інвалідності. Основні причини інвалідності. Чинники, що на неї впливають. Групи інвалідності. Показники інвалідності. Основні тенденції показників інвалідності в Україні. Сутність і значення закону «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (2005 р.). Завдання лікуючих лікарів, лікувально-консультативних комісій стосовно експертизи стійкої втрати працездатності. Медико-соціальні експертні комісії (МСЕК), їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями). Функції МСЕК. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Визначення та оцінка тактики МСЕК стосовно встановлення причини та груп інвалідності при окремих її видах. Визначення та оцінка показників інвалідності. Загальні питання реабілітації. Завдання, мета і принципи реабілітації. Види, етапи і періоди реабілітації. Правові засади медичної реабілітації. Основні завдання охорони здоров'я в області медичної реабілітації. Зміст медико-соціальної реабілітації, її завдання, види. Принципи та засоби медичної реабілітації. Хворий як об'єкт медико-соціальної реабілітації. Особливості реабілітаційних програм при різних захворюваннях

Тема 27. Організація та методика проведення медичної експертизи втрати працездатності

Особливості проведення експертизи медико-соціальної втрати працездатності та їх правові засади. Мета проведення різних видів медичної експертизи, органи та заклади, які її здійснюють. Види медичних експертиз, їх завдання. Сутність медико-соціальної експертизи тимчасової та стійкої втрати працездатності. Ступені втрати працездатності.

Тема 28. Експертиза тимчасової втрати працездатності в ЗОЗ

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб лікувально-профілактичних закладів стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Особливості проведення експертизи медико-соціальної втрати працездатності та її правові засади. Сутність медико-соціальної експертизи тимчасової втрати працездатності. Ступені втрати працездатності. Заклади, які здійснюють експертизу тимчасової втрати працездатності, їх завдання. Особливості проведення експертизи при окремих видах непрацездатності.

Тема 29. Дизайн системи ОЗ в контексті сімейно-орієнтованої медицини. Базова інформація про дворівневу архітектуру ЕСОЗ в Україні

Імплементация сімейно-орієнтованого підходу на всіх рівнях ОЗ. Принципи сімейно-орієнтованої медицини. Обмін повною та неупередженою інформацією між сім'ями та медичними працівниками. Визнання і повага до культурного, етнічного, расового, духовного, соціального, економічного, освітнього та географічного різноманіття. Взаємодії з родинами. Гнучкість та доступність системи ОЗ у відповідь на сімейні потреби.

Тема 30. Основні принципи догляду, орієнтованого на пацієнта та сім'ю. Центральна база даних ЕСОЗ

Пацієнт-орієнтована стратегія. Повага до цінностей і переконань пацієнта. Координація та інтеграція догляду. Інформація, комунікація, навчання. Фізичний комфорт, зменшення болю. Емоційна підтримка, зменшення страху. Залучення сім'ї та друзів. Безперервність та наступність догляду. Своєчасний та безбар'єрний доступ.

Тема 31. Оцінка якості медичної допомоги населення

Основні поняття та терміни якості медичної допомоги. Складові частини якості: структурна якість;

якість технологій; якість результатів. Методика оцінки якості. Вимоги до методик: придатність для використання стосовно різних етапів і видів медичної допомоги, об'єктивність, можливість кількісної оцінки, коректне відображення суті медичної діяльності. Показники якості та ефективності медичної допомоги. Стандарти якості медичної допомоги стосовно клініко-статистичних груп, нозологічних форм. Стандарти медичних технологій. Застосування клінічних протоколів. Медико-економічні стандарти. Проміжні та довгострокові показники якості медичної допомоги. Значення ліцензування та акредитації медичних закладів для забезпечення належної якості медичної допомоги. Значення експертних оцінок для характеристики складових лікувально-діагностичного процесу. Організація проведення експертної оцінки діяльності медичних закладів, їх підрозділів і медичних працівників. Розробка анкет для оцінки різних видів медичної діяльності. Методика визначення рівня якості лікування, моделей кінцевих результатів, інтегрального коефіцієнта ефективності. Сутність експертних оцінок задоволення населення медичним забезпеченням. Методика проведення медико-соціологічного дослідження, його значення для розробки ефективної системи контролю.

Тема 32. Методологія комунікаційного тренінгу для медичних працівників. Медичні та інші інформаційні системи як інструменти автоматизації та управління у надавачів медичних послуг

Вплив корпоративної етики на діяльність медичних працівників. Комунікативна культура під час надання медичних послуг. Моделі спілкування між лікарем і пацієнтом. Ефективне реагування на емоційні прояви співрозмовника. Професійне вигорання. Комунікація з «проблемними» пацієнтами.

Тема 33. Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення

Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрямки формування здорового способу життя. Заклади охорони здоров'я, відомства та служби, які беруть участь у формуванні основ здорового способу життя громади / людини. Завдання та зміст роботи центрів здоров'я, їх взаємодія з закладами охорони здоров'я. Основні напрямки медико-гігієнічного навчання в різних закладах охорони здоров'я. Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості. Розробка анкет для вивчення різних чинників, які впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій та підготовка відповідних тез. Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 34. Профілактичні технології в медичному обслуговуванні населення

Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Види профілактики. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрями формування здорового способу життя. Розробка анкет для вивчення чинників, що впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій. Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Тема	Лекції	Практичні заняття	СРС	Індивідуальна робота
1	Реформування у системі охорони здоров'я. Сімейна медицина. Роль сімейного лікаря в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Цифрова трансформація охорони здоров'я України	2	-	-	-
2	Громадське здоров'я, функції та послуги. Європейський досвід цифрової трансформації охорони здоров'я. Ключові документи ВООЗ з цифровізації охорони здоров'я в Європейському регіоні	-	-	3	-
3	Основні законодавчі засади охорони здоров'я та організації медичної допомоги населенню України	2	-	-	-

4	Завдання та зміст роботи Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. Роль в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	-	-	3	-
5	Аналіз та оцінка чинників, що негативно впливають на здоров'я населення	-	2	-	-
6	Здоров'я населення: основні детермінанти. Концепція розбудови електронної охорони здоров'я України. Концептуальні засади розвитку української електронної охорони здоров'я	-	-	3	-
7	Аналіз та оцінка демографічних процесів населення. Методологія аналізу та оцінки показників смертності немовлят	-	2	-	-
8	Аналіз та оцінка показників загальної захворюваності. Розбудова ЕСОЗ, її методологічна та технічна архітектура	-	2	-	-
9	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема. Інформаційна екосистема електронної охорони здоров'я України	-	-	3	-
10	Аналіз та оцінка показників інфекційної захворюваності. Медичні інформаційні системи як складова ЕСОЗ	-	2	-	-
11	Аналіз та оцінка показників соціально значущої та госпіталізованої захворюваності. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я	-	2	-	-
12	Значення найважливіших соціально значущих захворювань, у т.ч. гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	-	-	3	-
13	Організація та зміст роботи АПЗ	-	2	-	-
14	Організація та зміст роботи сімейного лікаря. Електронна система охорони здоров'я	-	2	-	-
15	Сімейна медицина та її значення в системі медичної допомоги населенню. Інші інформаційно-комунікаційні системи електронної охорони здоров'я: інформаційно-аналітична система «Централь 103», інформаційно-аналітична система «MedData», електронна система управління запасами лікарських засобів та медичних виробів «eStock», інформаційний комплекс системи крові, електронна інтегрована система спостереження за захворюваннями	-	-	3	-
16	Організація паліативної та хоспісної допомоги населенню та перспективи її розвитку	-	-	3	-
17	Організація та зміст роботи стаціонарів та стаціонарозамінних закладів	-	2	-	-
18	Організація та зміст роботи служби екстреної медичної допомоги, в тому числі під час воєнного стану	-	2	-	-
19	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, в тому числі під час воєнного стану	-	-	4	-
20	Медико-соціальні проблеми охорони матері та дитини. Сімейно-орієнтована медицина	2	-	-	-
21	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги	-	2	-	-
22	Організація медичної допомоги дитячому населенню. Сімейно-орієнтована медицина в контексті надання медичної допомоги дітям	-	2	-	-
23	Організація та зміст роботи закладів системи охорони материнства і дитинства	-	-	4	-
24	Нормативно-правове забезпечення етико-деонтологічних принципів у медицині	-	2	-	-
25	Організація комунікації між медиками, пацієнтами та їх сім'ями	-	2	-	-

26	Організація експертизи втрати працездатності. Основні законодавчо-правові питання інвалідності та реабілітації. Доказова реабілітація	2	-	-	-
27	Організація та методика проведення медичної експертизи втрати працездатності	-	2	-	-
28	Експертиза тимчасової втрати працездатності в ЗОЗ	-	3	-	-
29	Дизайн системи ОЗ в контексті сімейно-орієнтованої медицини. Базова інформація про дворівневу архітектуру ЕСОЗ в Україні	-	-	4	-
30	Основні принципи догляду, орієнтованого на пацієнта та сім'ю. Центральна база даних ЕСОЗ	-	-	4	-
31	Оцінка якості медичної допомоги населення	-	3	-	-
32	Методологія комунікаційного тренінгу для медичних працівників. Медичні та інші інформаційні системи як інструменти автоматизації та управління у надавачів медичних послуг	-	-	4	-
33	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення	-	3	-	-
34	Профілактичні технології в медичному обслуговуванні населення	-	-	4	-
	Усього годин 90/3,0 кредити ECTS	8	37	45	0
	Підсумковий контроль	Іспит			

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назви тем лекцій	К-ть год.
1.	Реформування у системі охорони здоров'я. Сімейна медицина. Роль сімейного лікаря в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Цифрова трансформація охорони здоров'я України	2
2.	Основні законодавчі засади охорони здоров'я та організації медичної допомоги населенню України	2
3.	Медико-соціальні проблеми охорони матері та дитини. Сімейно-орієнтована медицина	2
4.	Організація експертизи втрати працездатності. Основні законодавчо-правові питання інвалідності та реабілітації. Доказова реабілітація	2
Разом		8

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назви тем практичних занять	К-ть год
1.	Аналіз та оцінка чинників, що негативно впливають на здоров'я населення	2
2.	Аналіз та оцінка демографічних процесів населення. Методологія аналізу та оцінки показників смертності немовлят	2
3.	Аналіз та оцінка показників загальної захворюваності. Розбудова ЕСОЗ, її методологічна та технічна архітектура	2
4.	Аналіз та оцінка показників інфекційної захворюваності. Медичні інформаційні системи як складова ЕСОЗ	2

5.	Аналіз та оцінка показників соціально значущої та госпіталізованої захворюваності. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я	2
6.	Організація та зміст роботи АПЗ	2
7.	Організація та зміст роботи сімейного лікаря. Електронна система охорони здоров'я	2
8.	Організація та зміст роботи стаціонарів та стаціонарозамінних закладів	2
9.	Організація акушерсько-гінекологічної допомоги	2
10.	Організація медичної допомоги дитячому населенню. Сімейно-орієнтована медицина в контексті надання медичної допомоги дітям	2
11.	Нормативно-правове забезпечення етико-деонтологічних принципів у медицині	2
12.	Організація комунікації між медиками, пацієнтами та їх сім'ями	2
13.	Організація та зміст роботи служби екстреної медичної допомоги, в тому числі під час воєнного стану	2
14.	Організація та методика проведення медичної експертизи втрати працездатності	2
15.	Експертиза тимчасової втрати працездатності в ЗОЗ	3
16.	Оцінка якості медичної допомоги населенню	3
17.	Методи та засоби гігієнічного навчання та виховання населення	3
	Залік	
	Разом	37

6. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Назви тем самостійної роботи	Кількість годин	Вид контролю
1	Громадське здоров'я, функції та послуги. Європейський досвід цифрової трансформації охорони здоров'я. Ключові документи ВООЗ з цифровізації охорони здоров'я в Європейському регіоні	3	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Здоров'я населення: основні детермінанти. Концепція розбудови електронної охорони здоров'я України. Концептуальні засади розвитку української електронної охорони здоров'я	3	Поточний контроль на практичних заняттях
3	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема. Інформаційна екосистема електронної охорони здоров'я України	3	Поточний контроль на практичних заняттях
4	Значення найважливіших соціально значущих захворювань, у т.ч. гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	3	Поточний контроль на практичних заняттях
5	Завдання та зміст роботи Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України. Роль в боротьбі з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	3	Поточний контроль на практичних заняттях
6	Сімейна медицина та її значення в системі медичної допомоги населенню. Інші інформаційно-комунікаційні системи електронної охорони здоров'я: інформаційно-аналітична система «Централь 103», інформаційно-аналітична система «MedData», електронна система управління запасами лікарських засобів та медичних виробів «eStock», інформаційний	3	Поточний контроль на практичних заняттях

	комплекс системи крові, електронна інтегрована система спостереження за захворюваннями		
7	Організація паліативної та хоспісної допомоги населенню та перспективи її розвитку. Базові реєстри країни та сфери охорони здоров'я	3	Поточний контроль на практичних заняттях
8	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я, в тому числі під час воєнного стану	4	Поточний контроль на практичних заняттях
9	Організація та зміст роботи закладів системи охорони материнства і дитинства	4	Поточний контроль на практичних заняттях
10	Дизайн системи ОЗ в контексті сімейно-орієнтованої медицини. Базова інформація про дворівневу архітектуру ЕСОЗ в Україні	4	Поточний контроль на практичних заняттях
11	Основні принципи догляду, орієнтованого на пацієнта та сім'ю. Центральна база даних ЕСОЗ	4	Поточний контроль на практичних заняттях
12	Методологія комунікаційного тренінгу для медичних працівників. Медичні та інші інформаційні системи як інструменти автоматизації та управління у надавачів медичних послуг	4	Поточний контроль на практичних заняттях
13	Профілактичні технології в медичному обслуговуванні населення. Функції та користувачі ЕСОЗ	4	Поточний контроль на практичних заняттях
	Разом	45	

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуального ситуаційного завдання. Оцінювання СРС здійснюється викладачем у форматі «зараховано» або «не зараховано».

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Індивідуальні завдання. До кожної теми практичного заняття та для теми самостійної роботи передбачено виконання індивідуального ситуаційного завдання. Оцінювання СРС здійснюється викладачем у форматі «зараховано» або «не зараховано».

1. Словесні методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, робота з літературою.
2. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.
3. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота.
4. Інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний і підсумковий.

Форма підсумкового контролю: іспит.

Критерії оцінювання: за 4-бальною шкалою. Сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих студентом у процесі навчання з кожної теми навчальної дисципліни орієнтовно оцінюється за такими критеріями:

- 5 /«відмінно» - студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- 4 /«добре» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але

припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

- 3 /«задовільно» - студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

- 2 /«незадовільно» - студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

10. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми, а також під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття.

10.1 Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

11. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та при вивченні дисципліни набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Підсумковий контроль (іспит) здійснюється по завершенню навчального семестру за розкладом навчальної частини Університету. До іспиту допускаються студенти, які отримали залік із навчальної дисципліни.

Семестровий іспит проводиться у письмовій формі у період екзаменаційної сесії, відповідно до розкладу. Форма проведення екзамену є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Методика проведення семестрового іспиту.

Семестровий іспит з навчальної дисципліни “Соціальна медицина, громадське здоров’я” (Змістовий модуль 2 «Громадське здоров’я») складається студентами IV курсу по завершенні вивчення дисципліни за III та IV курси.

Іспит складається з двох частин, та проходить в письмовій формі в навчальній аудиторії кафедри а саме:

- **Частина перша** – студенти дають відповідь на 50 тестових ситуаційних якірних завдань «Крок-2»
- **Частина друга** – відповідь на:

- 1) Питання лекційного матеріалу / законодавчої бази
- 2) Теоретичне питання за темами практичних занять
- 3) Ситуаційне завдання з метою перевірки набутих навичок та вмінь: ситуаційне завдання з обрахунком статистичних показників та їх інтерпретацією
- 4) Ситуаційне завдання з метою перевірки набутих навичок та вмінь: висновок за результатами статистичного дослідження (вірогідність різниці між показниками / кореляція / стандартизація).

12 СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ:

А) **Поточний контроль** здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до

конкретних цілей теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно та вони не входять до структури практичного заняття, де застосовується об'єктивний / стандартизований контроль теоретичної та практичної підготовки студентів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до екзамену становить 72 бали.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми. Отримана величина конвертується у бали за багатобальною шкалою таким чином:

$$x = \frac{CA \times 120}{5}$$

Для зручності наведено таблицю перерахунку за 200-бальною шкалою:

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом (диференційованим заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120
4.95	119
4.91	118
4.87	117
4.83	116
4.79	115
4.75	114
4.7	113
4.66	112
4.62	111
4.58	110
4.54	109
4.5	108

4-бальна шкала	200-бальна шкала
4.45	107
4.41	106
4.37	105
4.33	104
4.29	103
4.25	102
4.2	101
4.16	100
4.12	99
4.08	98
4.04	97
3.99	96
3.95	95

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.91	94
3.87	93
3.83	92
3.79	91
3.74	90
3.7	89
3.66	88
3.62	87
3.58	86
3.54	85
3.49	84
3.45	83
3.41	82

4-бальна шкала	200-бальна шкала
3.37	81
3.33	80
3.29	79
3.25	78
3.2	77
3.16	76
3.12	75
3.08	74
3.04	73
3	72
Менше 3	Недостатньо

Самостійна робота студентів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.

Б) Підсумковий (семестровий) контроль - формою підсумкового контролю є іспит

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на окремому завершальному етапі освітньо-кваліфікаційного рівня за національною шкалою та шкалою ECTS. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента.

Критерії оцінювання та система розподілу екзаменаційних балів

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні іспиту становить 80.
Мінімальна кількість балів при складанні іспиту - не менше 50.

Частина 1 екзаменаційного білету

Результат відповіді студента	Оцінка тестового контролю
0-73 %	0 балів
74-79 %	12 балів
80-89 %	18 балів
90-100 %	24 балів

Частина 2 екзаменаційного білету

Результат відповіді студента	Оцінка за 1 запитання / завдання
Відсутня / не правильна відповідь	0 балів
Часткова відповідь	8 балів
Повна відповідь	14 балів

Приклади варіантів оцінювання результатів екзаменаційного білету

<i>Структура екзаменаційного білету</i>	<i>Варіанти результатів відповіді</i>		
Тестовий контроль знань	12 балів	18 балів	24 бали
Питання лекційного матеріалу / законодавчої бази	8 балів	8 балів	14 балів
Теоретичне питання за темами практичних занять	8 балів	8 балів	14 балів
Ситуаційне завдання з метою перевірки набутих навичок та вмінь: ситуаційне завдання з обрахунком статистичних показників та їх інтерпретацією	8 балів	14 балів	14 балів
Ситуаційне завдання з метою перевірки набутих навичок та вмінь: висновок за результатами статистичного дослідження (вірогідність різниці між показниками / кореляція / стандартизація)	14 балів	14 балів	14 балів
Всього	50 балів	62 бали	80 балів

Визначення кількості балів, яку студент набрав з дисципліни

Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72) та балів за екзамен (не менше 50).

Бали з дисципліни незалежно конвертуються як в шкалу ECTS, так і в 4-бальну шкалу. Бали шкали ECTS у 4-бальну шкалу не конвертуються і навпаки.

Бали студентів, які навчаються за однією спеціальністю, з урахуванням кількості балів, набраних з дисципліни ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10 % студентів
B	Наступні 25 % студентів
C	Наступні 30 % студентів
D	Наступні 25 % студентів
E	Останні 10 % студентів

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у традиційну 4-ри бальну шкалу за абсолютними критеріями, які наведено таблиці:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-бальною шкалою
Від 170 до 200 балів	5
Від 140 до 169 балів	4

Від 139 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Оцінка ECTS у традиційну шкалу не конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала незалежні.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів перевіряється статистичними методами (коефіцієнт кореляції між оцінкою ECTS та оцінкою за національною шкалою).

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- Теоретичні питання до тем практичних занять
- Теоретичні питання для підсумкового контролю
- Задачі для поточного контролю знань
- Задачі для підсумкового контролю знань
- Перелік завдань для самостійної роботи
- Конспекти лекцій
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні розробки для самостійної роботи студентів

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Грузева Т.С., Лехан В.М., Огнєв В.А., Галієнко Л.І., Крячкова Л.В., Паламар Б.І., Гречишкіна Н.В., Литвинова Л.О., Гутор Т.Г. [та ін.]. Біостатистика : підруч. для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти / за ред. проф. Т.С. Грузевої. Вінниця : Нова книга, 2020. 384 с.
2. Практикум для підготовки до практичних занять з навчальної дисципліни «Громадське здоров'я». Львів, 2020.
3. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. Вінниця: «Нова книга», вид. 3. 2013. 560 с.
4. Jekel's Epidemiology, Biostatistics, Preventive Medicine, and Public Health: With Student Consult. Joann G. Elmore, Dorothea Wild, Heidi D. Nelson, David L. Katz. Elsevier; 5th edition. 2020. 464 p.
5. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. / Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. Oxford University Press, 2018. 1728 p.

Допоміжна

1. Brigitte Baldi, David S. Moore Practice of Statistics in the Life Sciences Fourth Edition. W. H. Freeman; Fourth edition. 2018. 768 p.
2. Board Review in Preventive Medicine and Public Health. Gregory Schwaid. Elsevier, 2017. 450 p.
3. Liam J. Donaldson, Paul Rutter. Donaldson`s Essential Public Health, Fourth Edition. CRC Press, Taylor&Francis Group, 2017. 374 p.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

- Законодавство України. Електронний ресурс: zakon.rada.gov.ua/
- Медичне законодавство України. Електронний ресурс: <http://mozdocs.kiev.ua/>
- Статистичні дані України. Електронний ресурс: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- Статистичні дані Львівської області. Електронний ресурс: <https://www.lv.ukrstat.gov.ua/>
- Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/>
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:

<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Європейське регіональне бюро ВООЗ www.euro.who.int/ru/home
- Кохранівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохранівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE PubMed www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com